

Tampereen korkeakouluyhteisön kestävän kehityksen tiekartta vuosille **2020-2030**

Suuntaviivat kestävyiden ja vastuullisuuden edistämiseen

Tampereen kestävä korkeakouluysteisö

Tavoitetila 2030

Opetus ja jatkuva oppiminen

Kestävä kehitys on osa kaikkia tutkintoja ja tavoitteet on tunnistettu opetussuunnitelmissa.

Jokaisella opiskelijalla on ymmärrys kestävästä kehityksestä ja edellytykset rakentaa omalla osaamisellaan hiilineutraalia tulevaisuutta.

Tutkimus ja TKI

Ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja sopeutumiseen tähtäävät näkökulmat ja hiilineutraalisuus otetaan huomioon kaikkien hankkeiden suunnittelussa.

Tutkimushenkilöstö osallistuu aktiivisesti kestävä kehityksen edistämiseen yhteisössä.

Yhteiskunnallinen vaikuttaminen

Korkeakouluysteisön tuottamaa tutkimusta sovelletaan paikallisesti, kansallisesti ja globaalisti ilmastotoimissa.

Toimimme esimerkkinä muille. Asiantuntijat ja opiskelijat toimivat yhteiskunnassa kestävä kehitystä ja hiilineutraaliutta edistäen.

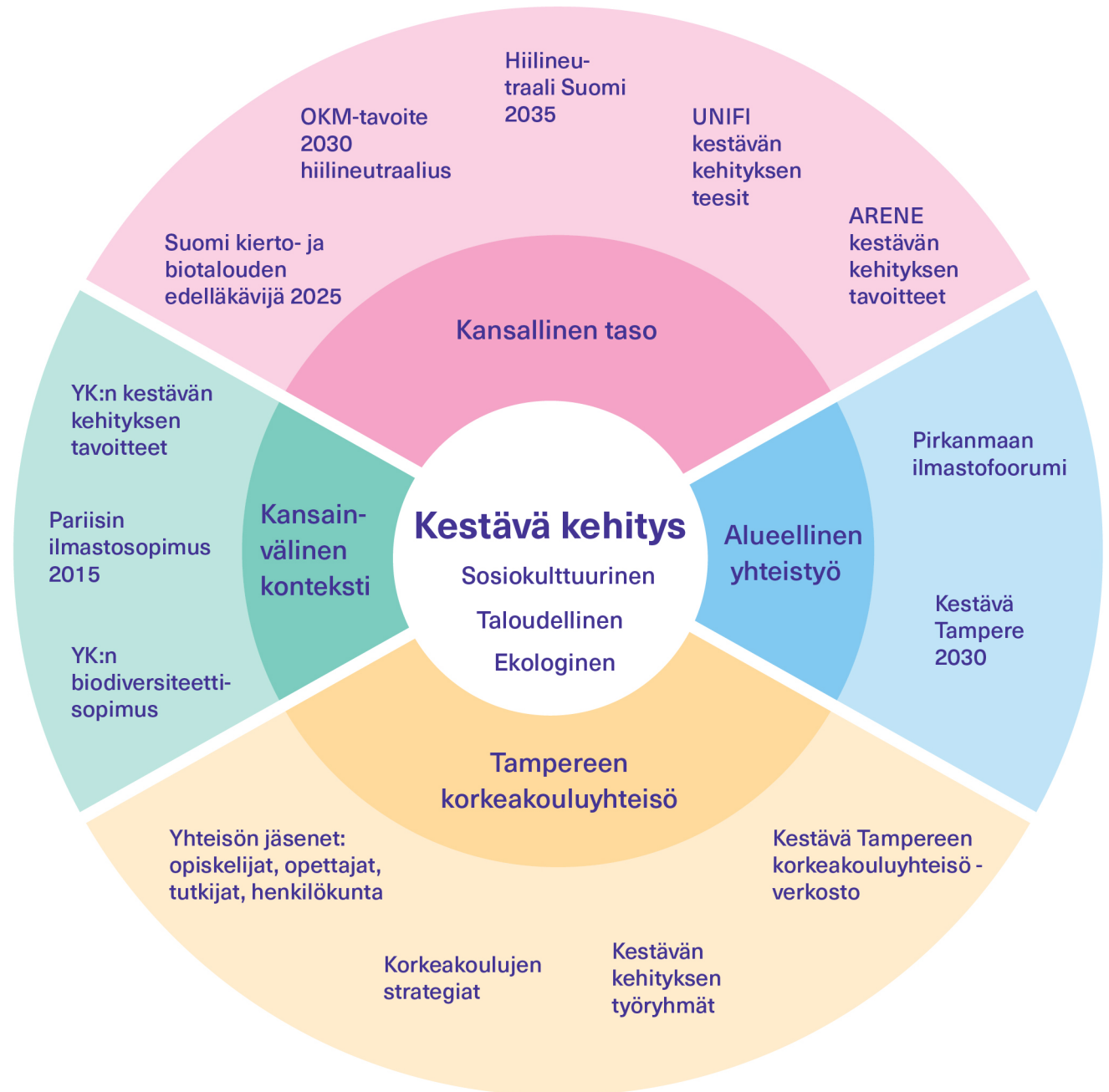
Korkeakouluorganisaatiot

Korkeakouluysteisö on hiilineutraali (nettonolla), hiilijalanjäljen seuranta on automatisoitu.

Yhteisö on kehittänyt toimintaansa, vähentänyt päästöjään ja integroinut hiilineutraaliuden tavoitteen osaksi kaikkea toimintaa.

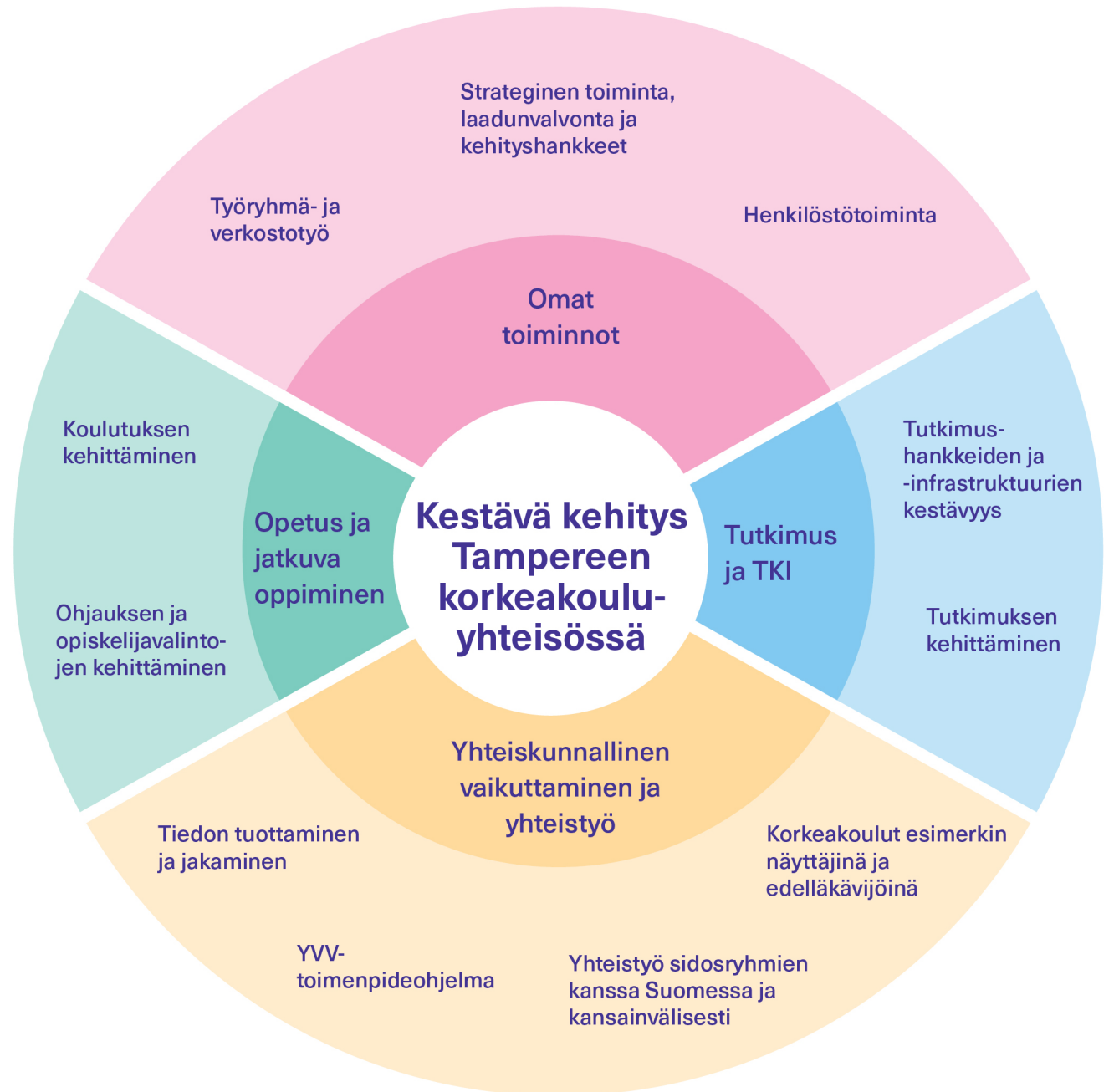
Kestävän kehityksen viitekehys ja korkeakoulu yhteisö

Korkeakoulu yhteisön kestävä kehitys ohjataan useiden kansainvälisten, kansallisten ja alueellisten sitoumusten avulla. Yhteisön sisällä työtä ohjataan strategioilla. Jokainen yhteisön jäsen edistää kestävä kehitys omalla toiminnallaan, ja ryhmät sekä verkostot tukevat ja mahdollistavat tätä.

Kestävän kehityksen edistäminen yhteisössä

Kestävää kehitystä edistetään korkeakoulujen keskeisillä ulospäin suuntautuvilla toiminnan alueilla sekä organisaatioiden sisällä omia käytäntöjä tarkastellen ja kehittäen.

Kestävän kehityksen työn aikajana

2020

2021

2022

2023

2024-2026

2027-2030

Opetus ja jatkuva oppiminen

Kestävään kehitykseen painottuvat koulutusohjelmat, vapaavalintaisten opintojen näkyvyys, tuki opettajille (TLC)

TAU: Opetussuunnitelmien SDG-kartoituksen pilotointi

TAU: laajemmat SDG-kartoitukset TAMK: pilotti

Kartoitusten tulokset käyttöön perustietojen tarjoamiseksi jokaiselle opiskelijalle

Kestävän kehityksen periaatteet integroituna kaikkeen opetukseen

Kaikilla valmistuvilla kattavat tiedot kestävästä kehityksestä

Tutkimus ja TKI

Kestävän kehityksen huomiointi rekrytoinneissa

Tutkimusympäristöjen kestävä ja vastuullisen käytön linjaus

Kestävää kehitystä tukevat tutkimusalueet

Tutkimushankkeiden kestävä kehityksen kartoitus ja viestintä

Kestävän kehityksen periaatteet integroitu tutkimushankkeisiin

Tutkimusympäristöt kestävä kehityksen mukaisesti johdettuja

Yhteisön sisäinen kestävä kehityksen työ

Hiilijalanjälki-laskennan aloitus

Kestävän kehityksen tiekartta

THE Impact Ranking

Kiinteistöjen ympäristö-asioiden kehittäminen

Kestävä Tampereen korkeakoulu-yhteisö -verkosto

Toimitilojen kehittämisen toimenpideohjelma

Kestävän kehityksen raportointi

Sijoitusten kestävä kehityksen periaatteet

Päästöjen vähennysten nivominen toimintaan

Kestävän kehityksen koulutus osaksi henkilöstöohjelmaa ja strategiaa

Automatisoitu hiilijalanjäljen laskenta

Kestävä kehitys luonteva osa kaikkea toimintaa

Hiilineutraalius (nettonolla) saavutetaan viimeistään 2030

Yhteiskunnallinen vaikuttaminen ja yhteistyö

Viestinnän tehostaminen ja toiminnan kautta esimerkin tarjoaminen

Kestävää kehitystä edistävien kumppanuuksien rakentaminen

Kestävän kehityksen yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen strategia

Sidosryhmiä kannustetaan kestävyystoimiin

Tampereen korkeakouluyhteisön hiilineutraaliuden suunnitelma

osana kestävän kehityksen tiekarttaa

- **TAVOITTEENA
NETTONOLLA**

Yhteisömme hiilineutraaliuden kulmakivet

Energia- ja tilatehokkaat kiinteistöt, vähähiilisyttä tukeva seuranta, korjaus ja ylläpito

Henkilökunnan, opiskelijoiden ja yhteistyökumppanien kestävä matkustaminen

Kestävät, ympäristöystävälliset hankinnat ja hankintojen elinkaaren huomiointi

Kestävän kehityksen hiilineutraaliuden tavoitteet ymmärtävä ja niihin sitoutunut yhteisö

Yhteisön osallistuminen ratkaisujen ja uusien toimintatapojen kehittämiseen

Kestävät, vastuulliset ja virtuaalisuutta hyödyntävät opetus ja tapahtumat

Kestävät ja ilmastoneutraalit ruokapalvelut

Hiilineutraaliuden työn aikajana

2020

2021

2022

2023

2024-2026

2027-2030

Hiilineutraalius

Hiilineutraali korkeakoulu-yhteisöryhmän työn aloitus

Hiilineutraaliuden tiekartan valmistelu

Kompensaatioihin tutustuminen

Hiilineutraaliuden tiekartan julkaisu

Hiilinegatiivisuuden mahdollisuuden tarkastelu

Hiilineutraalius saavutetaan 2030 mennessä

Yhteisön toiminta

Kestävän kehityksen verkoston tuki tiedekunnille, osaamisyksiköille ja tukipalveluille

Johdon linjaukset hiilineutraaliustyön tueksi

Sisäisen rahoitusmallin tuki hiilineutraaliudelle

Kompensaatioiden tarpeellisuuden ja laadun tarkastelu suhteessa vähennyksiin

Hiilijalanjälkilaskenta

Hiilijalanjäljen 1.laskenta koskien vuotta 2019

Laskentatulosten julkaisu ja raportointi

Laskennan kehitys ja automatisointi

Korkeakoulujen yhteisen laskentamallin kehitys (UNIFI,ARENE)

Sijoitussalkun hiilijalanjäljen tarkastelu

Hiilijalanjäljen huomiointi osaksi yhteisön prosesseja

Päästövähennykset

Päästövähennysten tunnistaminen

Vähennysten integrointi vuosisuunnitteluun

Vähennystoimenpiteiden nivominen osaksi toimintaa

Mittarit, välitavoitteet ja seuranta

Käsitteet

Hiilijalanjälki:

Rajatun kokonaisuuden ilmastokuorma, joka aiheutuu kasvihuonekaasujen päästöistä ilmakehään. Organisaation hiilijalanjälki on mahdollista laskea tietylle aikajaksolle (esim. vuosi) huomioimalla kaikki toimintaan liittyvät välittömät ja välilliset päästöt.

Hiilineutraalius:

Kansainvälisen ilmastopaneeli IPCC:n määritelmän mukaan nettonolla, jolloin ihmistoiminnan aiheuttamat hiilidioksidipäästöt ovat tasapainossa ihmistoiminnalla aikaansaatuisten kasvihuonekaasujen hiilidioksidipoistojen kanssa tietyllä ajanjaksolla. Organisaatiotasolla nettonollan saavuttamiseksi päästöt on ensin vähennettävä mahdollisimman pieniksi ja jäljelle jäävä osuus (ns. välttämätön toiminta) kompensoidaan sopivaksi arvioidulla, asetetut kriteerit täyttävällä tavalla.

Kompensaatio:

Hiilinielujen kasvattaminen tai päästövähennysten tukeminen toisaalla eli käytännössä investointia päästöjä vähentäviin tai ilmakehän kasvihuonekaasuja poistaviin hankkeisiin. Nettonolla saavutetaan, kun välttämättömän toiminnan päästöt ovat yhtä kuin kompensoinnin kautta saavutetut poistot tai vähennykset.

Hiilinielu:

Toiminto tai prosessi, joka poistaa hiilidioksidia ilmakehästä: hiilinieluja voivat olla esim. metsä, valtameri tai suoekosysteemi.

Hiilivarasto:

Hiiltä sitova tuote tai prosessi, esim. puut, puutuotteet, maaperä. Metsän hiilivarasto koostuu maaperässä ja kasvillisuudessa olevasta hiilestä, ja varasto kasvaa, jos yhteyttämisen kautta sidottu hiilen määrä ylittää metsästä vapautuvan hiilen määrän. Tällöin metsä on hiilinielu.

Hiilinegatiivisuus:

Tilanne, jossa ihmistoiminnan seurauksena ilmakehästä poistuu enemmän kasvihuonekaasuja kuin niitä vapautetaan. Eli luonnollisten poistoprosessien lisäksi ihmistoiminnalla aikaansaadaan lisää poistumaa sitomalla hiilidioksidia tai muita kasvihuonekaasuja pitkäaikaisesti geologisiin, terrestrisiin tai merien varastoihin tai tuotteisiin.